

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel
عدالة المركز القانوني لحقوق الأقليات العربية في إسرائيل
עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

22.3.2007

לכבוד

מר מני מזוז

היועץ המשפטי לממשלה

באמצעות פקס

שלום רב,

הנדון: המעורבות הבלתי חוקית של השב"כ

בעקבות תגובתו של שירות הביטחון הכללי מיום 15.3.2007 אל מרשי מר עלאא חליחל, עורך עיתון פסל אלמקאל, בעניין התערבות השב"כ בנושא הוצאת מסמכים פוליטיים ומשפטיים מטעם גופים ערביים, הריני לפנות אליך כדלקמן:

1. ביום ה- 13.3.2007 התפרסם באמצעי התקשורת על קיומו של דיון מיוחד אצל ראש הממשלה שבו התריע ראש השב"כ מפני "הקצנה מסוכנת של ערביי ישראל". לפי הדיווחים, ראש השב"כ נימק בדיון זה כי "הקצנת אזרחי ישראל הערבים היא סכנה אסטרטגית לקיום המדינה."

2. הדיווחים האלה הובלטו באופן מיוחד בתקשורת העברית, כך למשל הכותרת הראשית של עיתון מעריב היתה: "עלייה בהזדהות של האזרחים הערבים עם איראן וגורמי הטרור: ראש השב"כ: הקצנה מסוכנת של ערביי ישראל". רצ"ב העתק מהפרסום של עיתון מעריב.

3. מדיווחי התקשורת התברר כי "אזהרותיו והתרעותיו" של ראש השב"כ שהועלו בדיון הנ"ל באו בעקבות חיבורם של מסמכים פוליטיים ומשפטיים על ידי גופים ערבים ואשר התייחסו, בין היתר, לשינוי המבנה החוקתי של מדינת ישראל (להלן: המסמכים הערביים). המסמכים הערביים הם: "החזון העתידי" שהוצא על ידי יו"ר ועדת המעקב העליונה לענייני הערבים בישראל; "החוקה הדמוקרטית" שהוצא מטעם ארגון עדאלה; מסמך ארגון מוסאאוא בעניין "מסמך עשר הנקודות"; ו"מסמך חיפה" שעתיד להתפרסם על ידי מרכז מדה- אלכרמל.

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel
عدالة المركز القانوني لحقوق الأقليات العربية في إسرائيل
עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

4. בעקבות הדיווחים הללו, פנה מר עלאא חליחל, עורך עיתון פסל אלמקאל

היוצא לאור בנצרת אל אגף התקשורת במשרד ראש הממשלה וביקש לקבל תשובות אודות הדיווחים הנ"ל ובמיוחד בעניין מעורבותו של השב"כ בכל הקשור להוצאת המסמכים הערביים.

רצ"ב פנייתו של מר חליחל מיום 13.3.207

5. ביום 15.3.207 קיבל מר חליחל באמצעות פקס את תגובת השב"כ בכתב. תגובה זו לא רק שלא הכחישה מפורשות את הדיווחים, אלא התיימרה להצדיק את תוכנם של הדיווחים. בתגובת השב"כ צוין, בין היתר:

"בתוקף אחריותו זו, נדרש השב"כ לסכל פעילות חתרנית של גורמים המעוניינים לפגוע באופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, אף אם פעולתם מתבצעת באמצעות כלים אותם מעמידה הדמוקרטיה וזאת מכוח עיקרון "הדמוקרטיה המתגוננת". בניסוח מסמכים כאלה ואחרים, הנחזים להיות חוקתיים או מכוננים, כשלעצמו, אין כל פגם, אלא אם כן יש בהם כדי לשקף או לעודד תופעות פסולות של חתרנות מדינית כאמור."

רצ"ב תגובת השב"כ מיום 15.3.207

6. למותר לציין כי, המסמכים הערביים שנכתבו על ידי גופים פוליטיים וארגוני זכויות האדם לא רק שלא נעשו בסתר, ולא רק שהם גלויים ומטרתם הפומבית והמוצהרת היא להביא לשינוי במבנה החוקתי של מדינת ישראל, אלא הם חלק מזכותם הלגיטימית של האזרחים הערבים לפעול באמצעים החוקיים למען שינוי מצבם במדינת ישראל.

7. מעורבות זו של השב"כ הינה מנוגדת לסמכויות שהוענקו לו בחקיקה הראשית. חוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב – 2002 מונה באופן מפורש את הסמכויות של השב"כ אשר בעיקרה היא סמכות לשמור על ביטחון המדינה "מפני איומי טרור, חבלה, חתרנות, ריגול וחשיפת סודות מדינה..."

8. בפס"ד בעניין איסור העינויים ששם טען השב"כ כי עינויי הנחקרים במהלך החקירה נדרשת על מנת לסכל פיגועים נוספים, פסק בג"צ בהרכב מורחב כי, אין לשב"כ סמכות לבצע פעולות מסוג זה בהיותן לא נשענות על חקיקה ראשית. פסק-דין זה מלמד כי, אף אם מדובר בחקירת פיגועים, השב"כ מחויב לפעול על פי החוק ואינו יכול לסטות ממנו ולהיות מעל החוק. מקל וחומר כאשר מדובר בפעילות לגיטימית וחוקית אשר נופלת בגדר חופש הביטוי הפוליטי וחופש ההתאגדות. לכן, מעורבותו של השב"כ בנושא דגן עומדת בניגוד גמור לעקרון שלטון החוק.

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel

عدالة المركز القانوني لحقوق الأقليات العربية في إسرائيل

עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

9. מדיניות בלתי חוקית זו של השב"כ מצטרפת למדיניותו ופעילותו של

השב"כ בתקופת המשטר הצבאי. פעילות זו ממשיכה להעלות מדי פעם ובניגוד לחוק. כך למשל היה ניסיונו של השב"כ להתערב בבחירות לכנסת בשנת 2003 על מנת לסכל את השתתפותה של רשימת בל"ד לכנסת וכך היא התערבותו במינוי מנהלי בתי ספר במערכת החינוך הערבית – שני מקרים בלתי חוקיים אלה הופסקו בעקבות התערבות בג"צ.

10. הפעילות הבלתי חוקית והסוטה מלשון החוק של השב"כ היא גם **מנוגדת לערכי**

הדמוקרטיה. בית המשפט העליון ציין בעניין פסילת מועמדים ערבים לבחירות הכנסת:

"דמוקרטיה מניחה שינוי. הטוען לשינויים במבנה המשטר ואף

בשינוי החוקה עצמה רשאי להשתתף בדיאלוג הדמוקרטי, ובלבד

שהוא נוקט אמצעים חוקיים כדי להגשים את מטרותו, ומטרה זו

עולה בקנה אחד עם המאפיינים הגרעיניים של הדמוקרטיה."

א"ב 11280/02 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-16 נגד ח"כ טיבי ואח', פ"ד נו 1(4) עמ' 24.

11. סטייתו של השב"כ מסמכותו במקרה דנן, הינה חמורה ביותר, שכן היא לא רק פוגעת

בשלטון החוק אלא היא **מגבירה את ההסתה הגזענית** נגד האזרחים הערבים בישראל.

התיוג של פעילותם הפוליטית והמשפטית של האזרחים הערבים כעניין ביטחוני, מוסיף

להגברת השנאה נגד האזרחים הערבים וכן יש בו ניסיון להפיץ הפחדה הן בקרב

האוכלוסייה הערבית מפני פעילות לגיטימית מטעם חבריה והן בקרב האוכלוסייה

היהודית מפני האזרחים הערבים.

12. ברור לכל, כי השב"כ לא נוקט מדיניות דומה או מתערב בפעילותם הפוליטית של גופים

יהודיים המבקשים את שינויו של המשטר באמצעים חוקיים. מדיניות זו אינה עניין של

איפה ואיפה בלבד, אלא היא אף מובילה להגברת הגזענות נגד האוכלוסייה הערבית

בישראל דבר העומד בניגוד גמור הן **למשפט הבינלאומי** והן למשפט הישראלי. האמנה

הבינלאומית בדבר ביעורן של כל הצורות של אפליה גזעית, משנת 1966, אשר ישראל צד

לה קובעת בסעיף 1 שלה את הגדרתה של ההפליה הגזעית:

"כל אבחנה, הוצאה מן הכלל, הגבלה או העדפה המיוסדים על נימוקי

גזע...מוצא לאומי או אתני שמגמתם או תוצאתם יש בהן כדי לסכל

את ההכרה, ההנאה והשימוש, או לפגום בהכרה, בהנאה או בשימוש

על בסיס שווה, של זכויות האדם וחירויות היסוד בחיים המדיניים,

הכלכליים, החברתיים, התרבותיים או בכל תחום אחר בחיי הציבור."

13. לא זו בלבד. חזקה על כל מוסד שלטוני הסוטה מסמכויותיו לדעת כי תיוג פעילותיה

החוקיות של אוכלוסייה מסוימת המובחנת על רקע לאום כפעילות "חתרנית" תוביל

מאליה לגרימת מדנים או שנאה נגד אוכלוסייה זו. לכן, חזקה על השב"כ כי קיימת אצלו

מודעות ברורה לתוצאות מעורבותו בעניין המסמכים הערביים אשר תוביל לפרסום מסית

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel
عدالة المركز القانوني لحقوق الأقليات العربية في إسرائيل
עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
נגד האוכלוסייה הערבית בישראל. למעשה, כך אכן היה. הדיווחים
התקשורתיים הנ"ל גרמו להסתה גזענית נגד האוכלוסייה הערבית בישראל.

14. מודעות זו מעוררת חשד לביצוע **עבירת הגזענות לפי סעיף 144 א לחוק העונשין**. סעיף זה מגדיר גזענות כדלקמן:

"רדיפה, השפלה, ביזוי, גילוי איבה, עוינות או אלימות, או גרימת מדנים כלפי ציבור או חלקים של האוכלוסייה, והכל בשל צבע או השתייכות לגזע או למוצא לאומי או אתני."

15. אי לכך, מעורבותו של השב"כ בנושא דגן וכן הפרסום שהתלווה אליו מבססים את קיומו של חשד לביצוע עבירה פלילית על פי סעיף 144 א לחוק העונשין.

16. המשך מדיניותו של השב"כ הבלתי חוקית כלפי האוכלוסייה הערבית מחייבת את היועץ המשפטי לממשלה להוציא הנחיות ברורות וכתובות המבהירות את גבול האסור והמותר בעניין מעורבותו של השב"כ. על הנחיות אלה להיות צמודות לפרשנותן הדווקנית של הוראות החקיקה הראשית מחד, וכן יתנו משקל מכריע לחירויות היסוד ובראשן חופש ההתאגדות וחופש הביטוי. העדר קיומן של הנחיות ברורות אלה יגרום לכך שהשב"כ ימשיך בפעילותו הלא מוסמכת והבלתי חוקית. הדברים מקבלים משנה תוקף לאור ניסיון העבר והמקרה דגן.

על יסוד האמור לעיל אנו מבקשים כי א) לפתוח בחקירה פלילית בגין חשד לביצוע עבירה פלילית כאמור בסעיף 144 לחוק העונשין בכל הקשור לפרסומים המסיתים שהתפרסמו כתוצאה ובעקבות הדיון שהתקיים במשרד הממשלה אודות המסמכים הערביים לרבות חקירת המעורבות של השב"כ; ב) להוציא הנחיות ברורות וכתובות המבהירות את המותר והאסור על פי החוק במטרה למנוע בעתיד את מעורבותו של השב"כ בנושאים דומים למקרה דגן.

אודה לתגובתך בהקדם.

חסן ג'בארין, עו"ד